

Is kleinschalig bosbeheer duurder ?

Uit een recent onderzoek van het IBN-DLO blijkt dat geïntegreerd bosbeheer niet duurder is dan traditioneel vlaktegewijs beheer. Tenminste zolang de houtproductie binnen het bosbeheer een rol blijft spelen. Ligt het accent sterk op de natuurfunctie dan kan afhankelijk van de grondsoort een opbrengstderving van f50 tot f250 per ha.jaar aan de orde zijn.

Het is moeilijk om geïntegreerd bosbeheer precies te definiëren. Bovendien is in de praktijk sprake van een glijdende schaal met meer of minder aandacht voor de natuurfunctie. We kunnen het daarom beter hebben over de factoren die de kosten meer of minder beïnvloeden.

Ouder bos.

Het ouder laten worden van het bos heeft een gunstig financieel effect. De kap op jonge leeftijd leidt tot hoge verjongingskosten en een lage opbrengst. Er moet immers vaker worden verjongd en de diameter van het geogste hout is lager. De kansen op een gratis natuurlijke verjonging zijn in oud bos groter dan in jong bos.

Rente

Het wel of niet willen rekenen met rente is een beslissing van de eigenaar. Wil de eigenaar met rente rekenen dan is het kritisch kijken naar de noodzaak van de investering nog belangrijker. Rekenen we met rente dan tikken de kosten voor een kunstmatige verjonging hard door in het bedrijfsresultaat. Systemen met gebruik van natuurlijke verjonging hebben dan een beter resultaat

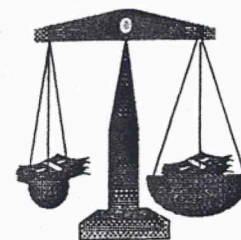
Groeiplaats

Door een verschil in produktiviteit per groeiplaats is het absolute financiële resultaat van plek tot plek anders. Er zijn geen specifieke groeiplaatsen waar het beter of slechter is om kleinschalig te beheren.

Tabel: Kleinschalig bosbeheer is niet per definitie duurder.

Kosten, opbrengsten en saldo (gid per ha per jaar) voor het bomenbeheer bij de kleinschalige beheersvarianten en bij het vlaktegewijs beheer, bij op bedrijfsniveau, dezelfde boomsoortensamenstelling. Houtopbrengsten en saldi bij drie marktscenario's (I: behoudend; II: licht positief; III: positief). Arme groeiplaats. Zonder rente

Beheersvariant	Kosten basisniveau	Kosten overhead	Netto opbrengsten I	Netto opbrengsten II	Netto opbrengsten III	Saldo I	Saldo II	Saldo III
Kleinschalig [hout]	-9	-53	+89	+97	+97	+27	+35	+35
Vlaktegewijs [hout]	-57	-51	+119	+129	+129	+11	+21	+21
Kleinschalig [hout/natuur]	-9	-58	+61	+91	+91	-6	+24	+24
Vlaktegewijs [hout]	-58	-51	+81	+100	+100	-26	-9	-9
Kleinschalig [pnv]	-9	-58	+36	+54	+54	-31	-13	-13
Vlaktegewijs [pnv]	-57	-51	+67	+85	+85	-41	-23	-23

Informatie- en KennisCentrum
Natuurbeheer, Wageningen

Afdeling Bos
Jaap Paasman, 11-03-96

Tel : 0317 474881

Open plekken / dood hout

Uit de analyse van het IBN-DLO blijkt dat houtoogst en houtkwaliteit een sterke invloed hebben op het financiële resultaat. Open plekken en dood hout hebben een negatieve invloed op de houtproductie. Meer natuur betekent in dit geval minder geldelijke opbrengsten. Vooral op plekken waar veel waardevol hout wordt geproduceerd, en het hout ook goed oogstbaar is, loopt het verschil in de papieren

Kostenposten.

De kosten voor de jeugdverzorging verschillen nauwelijks per beheersmethode. Voor zowel kleinschalige als grootschalige methoden variëren deze van F 5 tot F20 gulden per hectare. Diverse andere onderzoeken ondersteunen deze uitkomst. De kosten voor overhead vallen voor kleinschalig bosbeheer iets hoger uit. Mogelijk is dit alleen in een overgangperiode aan de orde. De oogstkosten kunnen in kleinschalige systemen aanmerkelijk toenemen. Kleinschalige systemen vallen f 5,- per m3 hout, duurder uit.

De verjongingskosten zijn bij een vergelijking doorslaggevend, zeker als we nog enige rente rekenen over de investeringen. Voor beheerssystemen die veel gebruik maken van natuurlijke verjonging komen de kosten op f 2 tot f 13 /ha.jaar (exclusief de overheadkosten). Gaan we uit van plantwerk in grootschalige systemen dan bedragen de kosten zonder afrastering tussen de f26,- en f92 /ha/jr.

Tips voor de beheerders.

Uit het onderzoek blijkt dat kleinschalige systemen niet per definitie duurder zijn. Maar veel zal afhangen van de maatregelen die we kleinschalig of grootschalig uitvoeren. Voor beheerders die belang hechten aan het verbeteren of het behoud van het bedrijfsresultaat gelden de volgende tips:

1. Met natuurlijke verjonging kan het bedrijfsresultaat aanzienlijk verbeteren (f 20- f 90 per ha.jaar).
2. Binnen geïntegreerd bosbeheer dient de functie houtproductie serieus aan bod te blijven.
3. Open plekken en dood hout bij voorkeur in die delen realiseren waar de waarde (aanwas) gering of negatief is. (kwalitatief slechte bomen, moeilijk bereikbare plaatsen,)
4. De kleinschaligheid in de zin van arbeidsorganisatie rationeel aan te pakken.

literatuur

Wiemans, E.A.P. en H.J. Hekhuis, 1996. Bedrijfseconomische consequenties en functievervulling van kleinschalig bosbeheer. Modelberkeningen en praktijksituaties. IBN-rapport 205.